

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

Poświęcony sprawom **ZACHĘCIA DĄBROWSKIEGO** * Cena 3 kop.

W tej

КВИТАЦИЯ.

Wzrost I. I
(melodr.); M
Zła księżka

Отпечатанный без предвари-
тельной пезуры № 6 газеты

Tele

„Goniec Częstochowski” zawierający
w siębь печатн. *Wzrost*
доставленъ по мѣ въ канцелярію.

м

Wzrost 1909 г.
Издательmeisterъ
города Ченстохова *Wzrost*

Numero Telefonu 132.

Ja

laureatka w
nicznych oty
Osoby Interes

Kie Kinematograficzne przedstawienie Zmiana programu
DWA RAZY w tygodniu
I wieczór, w niedziele i święta od 3 po poł.

irga (z natury); **Fantazja Arabów** (z natury); **Mąż figlarz**
dział II. **Piraci** (dramat); **Dwóch rywali** (melodr.) **Gdział III.**
kol.); **Toto sportsman** (b. k.). **Nad programi Wystrzał.**
50 kop., drugie miejsce 80 kop. Krzesło w łoty po 60 kop. Gale-
niamowie i żołnierze płaca połowa.
Dyrektor B. Zarzecki.

Telegrami

Kiego
urca codziennie
skieij

na Tomaso.
w Wacław Świderał.

fkiewicz

warszawskiej i scen zagra-
s solewego według metody
izyki.
k. właścicieli domu, w go-
cennia.

ysta Grejniec

nnie od 10 rano do 1 i od
7 po południu.
ny ustnie. Plomby. Zęby sztucz-
ne bez podniebienia na karczuku i w złocie.
Aleja № 10, dom p. Rajcherowej, gdzie
skład apteczny p. Neufelda, telefon № 108.

Lekarz Dentysta Artur Broniatowski
przyjmuje codziennie od 9—1 i od 3—7 po poł.
Aleja № 8, pierwsze piętro, dom p. Rygockiej.
Choroby zębów i jamy ustnej. Plomby. Zęby sztuczne bez
podniebienia na karczuku i w złocie.

Oko-Perlin Dentysta

Teatralna № 13,

przyjmuje codziennie od 10 rano do 1 i od
2 do 6 po połud. Wprawia zęby sztuczne na
złocie bez podniebienia,
oraz przyjmuje niezamoczyć od 9 do 10 rano
bezpłatnie.

Zatwierdzona przez Urząd Lekarski.
**Lecznica chorób zębów i jamy
ustnej**
Marjana PUCHALSKIEGO
II-ga Aleja № 28, róg Teatralnej
(nad Apteką W-go Długosza).
Operacje dentystryczne, leczenie, plombowanie
i zęby sztuczne.
Podług takay.
Porada 30 kop., wyjęcie zęba 50 kop.

Włec wojna...

Położenie międzynarodowe jest bardzo poważne. Nastroj wojenny zapanował znów w Wiedniu. Wiadomości z Paryża i z Berlina, jakoby Serbia okazała uległość i wystąpiła do Austro-Węgier notą, poddającą się zupełnie warunkom austro-węgierskim, okazały się fałszywe. Urzędownie tak z Pesztu, jak Wiednia prostują tę wiadomość. Widocznie niespokojne czasy rozpętały już spekulację giełdową i pojawiać się zaczynają zmąszone telegramy.

Przeciwnie, interwencja pokojowa Rosji w Belgradzie, nie odniosła pożądanego skutku. Bezpośrednio po wizycie posła rosyjskiego, Sergiejewa, u serbskiego ministra spraw zagranicznych, Milanowicza, który radził, by Serbia zrezygnowała z swych pretensji terytorjalnych, gdy nie znajdzie poparcia mocarstw, zawiąziła się przedstawicielstwo rządów Anglii, Francji, Niemiec i Włoch, i wystąpiła z podobnym przedstawieniem. Minister przyjął to do wiadomości. Popołudniu odbył się pod przewodnictwem króla Rada ministrów, która postanowiła jednomyślnie odpowiedzieć, że Serbia nie może odstąpić od żądań wymienionych w znanej rezolucji skupczay. Serbia liczy jeszcze zawsze na sprawiedliwość Europy, ale nie może odstąpić od terytorjalnych żądań i żądania auto nomji dla Bośni i Hercegowiny.

Wykonywa: pomulki, figury, portrety, ołtarze, roboty przy budowach kościołów, jako też i każde roboty w zakresie sztuki wycieczki, od najwyuczajniejszych pod względem artystycznego wykonania, do wszystkich tu owych i sgraud-nych prima materyjów kamienia i drzewa. Dekonuje domów od ręki modelowane i wszelkie roboty sztalerskie. Zakład podejmimo się wykonywać roboty w majszewościach: rzeźbiarstwa, informacie, ryanunki kosztorysy na kated

**NAJLEPSZE
FABRYKOSY
„DOBRE”
10 szt. 3 kop.
TOW. AKC.
I. L. SZERESZEWSKI**

Impresjonizm w życiu

Gdy po raz pierwszy razu „impresjonizm” oznaczony, nagane, nie pochwały. Atoli Impresjonisci zrobili tak, jak swego czasu „gousowie”; przewisko przyjęli jako tytuł honorowy.

Zrazu zdawano się, że stanowią oni tylko drobną mniejszość, kilkę, szkółkę z uczniami dającymi się łatwo policzyć, a gdy przed kilkoma laty jeden z najznakomitszych historyków sztuki Robert de la Sizeranne opisał książkę „Les Questions Esthetiques Contemporaines”, w której impresjonizm nazwał formą przeżyta, sądzono, że rola epizodyczna impresjonizmu w sztuce skończona Tymczasem w roku zeszłym pojawiło się nowe dzieło impresjonizmu (Ryszard Hamann: „Der Impressionismus in den Leben und Kunst”), w którym twierdzi autor, że impresjonizm nie jest techniką, manierą, lub dziwactwem, lecz prądem potężnym, nadającym kierunek nie tylko sztuce, lecz wszelkim objawom życiowym, charakterystyką naszej epoki. Historyka sztuki opowiedział w tym względzie uczony niemiecki K. Lamprecht.

Głównym dziełem, jakiego dokonał impresjonizm—powiedział to już Sizeranne—było odkrycie, że w przyrodzie barwa zwyciężyła linję. Impresjonisci poświęcili linję, t. j. rysunek barwie i całą swą walkę prowadzili na polu kolorystyki.

Barwa, nieobecna w mniemaniu impresjonistów zjawienie, uwodzą ich do wszelkiego rodzaju wybrzyków, ale wiodła także do odkrycia niektórych dróg prawdy. Odkryto barwność

toz bezwątpienia odkryciem zawrotem w dziedzinie malarstwa ego i krajobrazowego. Nie czasy Maja czasami istotnego tryumfu barw, lecz impresjonizmu. atoli Haman do tej charakterystyki, uznanej powszechnie za trafną, dodaje, że najcharakterystyczniejszym i najistotniejszym momentem impresjonizmu jest odpornosc przeciw wrażeniom, polegającym na poprzednich doświadczeniach, impresjonizm chwytą wrażenie jednej chwili.

Tym sposobem tłumaczy się nazwa impresjonizmu, dla którego posiada cenę tylko czyste wrażenie, któremu są obce opracowania myślowe wrażenia funkcje kombinowania, świadomość proporcji linji, nabyte poprzednim dłuższym doświadczeniem, i nie mające z wrażeniem chwili nie wspólnego.

Impresjonizm nie troszczy się o to, coś my dawniej natyli, nie zastanawia się i nie rozróżnia. Dlatego barwność i światła dominują tak potężnie, ponieważ impresjonizm konsekwentny usunął wszystko i ignoruje, co nie jest wrażeniem, widmem i optyką. Pracuje on tylko dla migawkowej reakcji umysłu i dlatego jest właścicielem sztuki powierzchni.

Impresjonizm w liryce stworzył sztukę słowa pojedynczego i dokonał tego, iż „słowo zostało wydatte ze swej pospolitości i uniesione w sfery świetlane.”

Jżeli u nas impresjonizm nie znalazł tak alnego wyrazu w poezji, tak w literaturze francuskiej, to należałoby objąć ten wytemaćzyć tem, czym inny historyk sztuki, Graf, tłumaczy próby neomodernizmu niemieckiego: brakiem wielkiej kultury duchowej, jaką znajduje u romanów.

Interesującym jest, że Hamann ustljuje do-

wieść, że impresjonizm dotarł także do krytyki, postępującej się w określeniu uczucia doznawanego, choćby ono było najsubtelniejszym, słowami działająj barwnie.

Haman wykazuje w całym szeregu przykładów, jak wszędzie objawia się tendencja, właściwa impresjonizmowi, który niezem in-nem nie jest, jak indywidualizmem doprowadzonym do granic ostateczności, chcemy książek neasytematycznych, zbiorów, sformozmów, stylu telegramowego w prozie, podobna się nam nauka poglądowna, liryzm w wiedzy, paradoksy, idee anarchistyczne w polityce, antypatja dla akcji zbiorowych, kontynuatości i krępowania się wzgądam. Hasłem modernizmu jest pielęgnowanie indywidualizmu.

Ludzie dzisiejsi zdolni są zmieniać się bardziej anżeli kiedykolwiek w przeszłości, poddajemy się zupełnie wrażeniom chwili, kaprys panuje wszędzie, sensualizm w działaniu objawia się widocznie.

Zrzućmy więc przeszłość tam, gdzie to uczynić można, chwila jest nam wszystkim. Posiadamy nie drzące się ugaści pragnienie nowych wrażeń.

Nigdy nie byli ludzie tak nieobliczalnymi jak dzisiaj.

Styl ten nazywa Haman stylem starooci. Helenizm i rokoko wniosły fale impresjonizmu. Rembrandt, Goethe i Beethoven byli na starość impresjonistami i stąd wywniesia autor wniesie, że i w naszej epoce impresjonizm jest dowodem jej sybityku, że wkrótce przyjdą prawdziwie młodzi, którzy na tablicach niezapianych wypiszą nowe hasła i nowe nauki.

Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Hamieniarski
Kruszyński, Proszowski w Częstochowie,

czym w Los Angeles. W jednym z ostatnich zeszytów „American Magazine” opowiada on interesujące szczegóły o systemie i jego wynikach. Dr. Landone przyjmuje na wychowanie dzieci uparte i leczy je podobno w krótkim czasie z tej wady. Niezwykle ma być widok zakładu, składającego się z dwóch pokoi dla dzieci, sypialni, pracowni i jadalni. We wszystkich ślalach podłoga i ściany są wyłożone cienkimi płytkami niedzianymi, tym samym materiałem są pokryte również sprzęty, płyty stołów, poręcze krzesel itp. Dekoracja wygląda malowniczo i niewinnie, kryje jednak w sobie niebezpieczeństwo. Oto wszystkie płytki są połączone z maszyną elektryczną w ten sposób, że w każdej chwili można przez nie przepuścić słaby prąd elektryczny. Uparte dziecko, oddane na wychowanie, nosi buciki, w których podszewkach są umieszczone sztyfciki niedziane, cienkie druczki tkwią też w ubraniu.

Dziecko przebywa wyłącznie w tych pokojach elektrycznych, dr. Landone może obserwować jego zachowanie się w każdej chwili. Wychowawczynie i służba mają buty z podszewkami gumowymi, starsi chłopcy, uczący korzystnie wpływać na uparte go towarzysza i dopuszczają dlatego do zabawy z nim, mają spodnie ubrane z kanzaku. Gdy doktor zauważy tylko, że oddane mu na wychowanie dziecko złości się, zaczyna spór z towarzyszami, lub zachowuje się uparcie wobec wychowawczyń, puszcza słaby prąd, który zaszkodzić mu nie może, lecz który oddziaływa nieprzyjemnie. Zdziwienie, malujące się przy pierwszym puszczaniu prądu na twarzy dziecka, jest trudne do opisania. Dziwi się zaś ten bardziej, gdy widzi, że nikt z otoczenia nie dostraja żadnej nieprzyjemności. Gdy zaś przestanie się złościć i gniewać, wychowawca przerywa prąd, niemiłe wrażenie znika. Powoli dziecko zaczyna się dopatrywać związku między swoim narowem a doraźną karą, której źródła się nie domyśla. To też coraz rzadziej naraza się na skutki prądu, poprawia się i staje poslušne. Dr Landone twierdzi, że udało mu się w ten sposób wykończyć upór i złość u wielu dzieci, twierdzi też, że drobne te ilości elektryczności oddziaływały poza ten wzmacniający na rozwój organizmu.

Koszty wojny. Fachowy organ wojskowy, wiedeńska „Danzer's Armenzeitung”, oblicza przypuszczalne koszty wojny austro-serbskiej, — koszty, które, oczywiście, poniosłby skarb austro-węgierski.

Przystępując do obliczenia kosztów, zaznacza autor, że wojna francusko-niemiecka kosztowała na głowę żołnierza dziennie mniej więcej 6 marek. Obecnie, gdy ceny poszły w górę, trzeba podnieść tę normę do 7 m. 50, czyli 9 kor. dziennie. Dodać trzeba utrzymanie rodzin rezerwistów. Przyjmując za podstawę, że płowia ich ma żony i dzieci, trzeba liczyć na głowę żołnierza 8 40 kor. jako koszty utrzymania rodziny (po 100 kor. miesięcznie). Koszty dziennie wynoszą przeto 12 50 k. na żołnierza i dzień, razem zaś tak się przedstawiają:

Pierwszy okres wojny: 400.000 ludzi po 12 50 kor., razem 5 milj. kor. dziennie, czyli razem 800 milionów kor. Drugi okres: 120 tys. ludzi po 12 50 kor., razem 1 5 milj. koron dziennie, czyli razem 180 milj. Ogólna suma: 480 milj. koron.

W kwocie tej mieści się koszt żywienia wojska, nabywania materiału wojennego, kolei, robót na placu boju, koszt utrzymania rodzin rezerwistów i t. d. Na ośmiast nie wliczono pensji dla inwalidów, wdów i sierot po poległych i zmarłych, ani kosztów naprawy broni i uzupełnienia uzbrojenia i materiału wojennego. Pierwszych nie liczy się do kosztów doraźnych, gdyż obciążają one stałe budżet państwowy, drugie wyniosą do 100 milj. koron. Dotychczas wszelkie nieprzewidziane wypadki, wojna z Serbią i Czarnogórzem kosztowałyby mniej więcej 700 milionów koron, nie jest jednak wyliczone znaczne podwyższenie tej sumy. Obciążałoby to stałe finanse państwa 40 milionami koron rocznie. Dotychczas 20 milionów na emerytury dla wdów, sierot i inwalidów, obciążenie doszłoby do 80 milionów kor. rocznie. „Danzer's Armenzeitung” przypuszcza jednak, że część podniosłoby „kraj podbite i prawdopodobnie zaanektowane”.

Zatem aneksja „krajów podbitych” jest już na porządku dziennym rozważań i przewidywań prasy wiedeńskiej...

Nowy minister dla Galicji.

Telegram donosił, że minister Abrahamowicz podał się do dymisji, a jego następcą został dr. Władysław Duleba. „Fremdenblatt” donosi, że p. Abrahamowicz ustępuje nie tylko z gabinetu, ale składa także swój mandat posła do Rady państwa. Nowy minister dla Galicji, dr. Wł. Dule-

ba, urodził się w Krakowie w roku 1841. Jako słuchacz praw w uniwersytecie wiedeńskim był przez pewien czas prezesem „Ogniska”. W kampanji bośniackiej uczestniczył jako oficer rezerwy i przydzielony był do głównej kwatery.

Następnie dr. Duleba osiadł we Lwowie, gdzie zajął poważne stanowisko wśród tamtejszej palestry.

Izba adwokacka lwowska mianowała go członkiem swojej Rady, a następnie prokuratorem i członkiem Wyziału.

W życiu publicznym bierze dr. Duleba wybitniejszy udział od roku 1889, w którym wybrano go po raz pierwszy do Rady miejskiej. W r. 1897 po raz pierwszy wybrany do Rady państwa, zajął od razu wybitne w Kole polskim stanowisko.

Kilkakrotnie wybierany członkiem delegacji austriackiej, był tam zarówno jak w parlamencie, gorliwym rzecznikiem i obrońcą przemysłu krajowego i rękodziel. W Kole polskim był dr. Duleba niemal stale członkiem komisji parlamentarnej, a następnie pierwszym wice-prezesem Kole, aż do wybrania d-ra Głabńskiego jego prezesem.

Dr. Władysław Duleba należał do stronnictwa demokratycznego. Inteligentny i gorliwy pracownik, chętnie widziany był jako pośrednik wśród zaostających się antagonistów.

Z Dumy Państwowej.

(Telegram Agencji Petersburskiej).

Petersburg, 9 go

Na posiedzeniu wczorajszym wygłosił znakomitą mowę poseł ziemi radomskiej dr. Świeżyński. Mowę tę podajemy za Agencją Petersburską.

Mowa dr. Świeżyńskiego.

Rok temu, podczas rozważania tego samego preliiminaru, jako przedstawiciel Kole Polskiego, na nie nie skartąc się, nie nie proponując, przedstawiłem w wymownych słowach niezachęcające położenie naszego kraju, konieczność zaprowadzenia szerokich reform, zniesienia dawnego, 40-letniego, systemu rządowego. W drugiej mowie oświadczone że przyjmujemy wszelką dobrą reformę, postaramy się ją jaknajlepiej wykonać, rozumiejąc, że należy kroczyć stopniowo, że nie można od razu zrobić wszystkiego. Od tego czasu, panowie, upłynął prawie rok cały, i moim obowiązkiem jest przedstawić to, co i jak się zmieniło. Właśnie nic nie polepszyło się, przeciwnie krok za krokiem sprawa coraz bardziej pogarsza się. Prawda, możemy zaznaczyć zniesienie stanu wojennego, z wyjątkiem jednak gub. piotrkowskiej wraz z sąsiednimi powiatami gub. kieleckiej, gdzie stan wojenny pozostał nadal. Zamiast stanu wojennego nie nastąpił jednak porządek normalny, lecz stan ochrony wzmożonej i nadzwyczajnej wraz z pozostawieniem wszystkich postanowień obowiązujących. Zniesienie więc stanu wojennego bynajmniej stosunkowi względem kraju nie poprawiło.

Teraz zobaczmy, z czem walczą istniejący system rządów, korzystający z wyjątkowych pełnomocnictw, z czem walczą zarówno centralna, jak i miejscowa władza, korzystające w naszym kraju z szerokiej autonomii. Mogę przytoczyć cały szereg przykładów ze wszystkich dziedzin życia publicznego.

A więc ograniczono język polski w szkołach, nado w roku ubiegłym zamknięty został kursy dla nauczycieli dorosłych; związkowi katolickiemu nie pozwolono otworzyć ani jednej szkoły. Wszystkie te fakty, jak i poprzednie np. zamknięcie Macierzy szkolnej, wyraźnie dowodzą dążenia do stłumienia życia duchowego w społeczeństwie polskim, dążenia do rozbicia tego społeczeństwa. Dowodem tego również może być fakt odmówienia Ziemiakom Tow. kredytowemu rozszerzenia jego działalności (wydawania długoterminowych pożyczek).

Odmowa ta nie pozbawiona jest zabarwienia politycznego, ponieważ zbytnio rzuca się w oczy tendencja przeszkodzenia zbliżenia się stanów: obywatelskiego i włóściańskiego. Tendencja ta ujawniała się stale w ciągu ostatnich 40 lat, lecz ten nowy fakt dowodzi najuczynliwiej, że rząd niema zamiaru wyrzec się tego systemu.

Miejscowi gubernatorzy, na zasadzie tych motywów, odmawiają zatwierdzenia Tow. drobnego kredytu według ustawy normalnej. W dziedzinie zarządu gminnego postanowienie z d. 19 czerwca 1905 r. daje pewne prawa i językowi polskiemu, wyrugowanemu sądem, wbrew prawu z dnia 8 marca 1864 r., przez politykę Hurki. Obecnie polityka ta jest wskrzeszona, a język polski rugowany środkami administracyjnymi.

Prawo o tolerancji, ogłoszone z wysoko-

ści Tronu w r. 1905, które powinno być również stosowane i względem naszego kościoła rzymsko-katolickiego, jest ograniczane i samowolnie komentowane.

Gubernatorowie przetępiają oświadczenia o przejściu z jednego wyznania na drugie, wymagają od nich opłaty wstępu. W roku ubiegłym zabroniony został zjazd proboszczów w granicach powiatu, a duchowieństwo nasze znów podlega ograniczającemu nadzorowi policyjnemu.

W ten sposób przytoczone przykłady dowodzą, że stany wyjątkowe w Królestwie Polskim w najwyższym stopniu pomagają lekceważeniu praw, stwarzają szerokie pole dla samowoli władz, że szczególną energią prześladowane są zawodowe związki robotnicze; więzienia pełnione; kary śmierci są zjawiskiem powszednim; aresztują również tych, kto walczy z anarchią. Wszystko to jest dowodem walki rządu z duszą narodu polskiego i z jego kulturalnymi potrzebami. Nawet nie mamy możliwości rozwijać się fizycznie. Dobrze wiecie panowie, że niemieckie stowarzyszenia gimnastyczne korzystają z opieki rządu, a nasz „Sekół”, zamknięty. Podejrzewają nas o przeciwności, separatystyczne dążności, a ja gotów jestem powiedzieć, że działalność rządu w stosunku do naszego kraju jest przeciwnością, ponieważ wraz z osłabieniem części podrywana jest i siła całości. (Oklaski).

Przedewszystkiem więc, należy znieść stany wyjątkowe! (Oklaski na lewicy; okrzyki: „Brawo!”).

Petersburg, 9. Na posiedzeniu dzisiejszym obradowano w dalszym ciągu nad preliiminarzem. Między innymi przemawiali: Timoskin, Markow 2, Guczków. Zabierał głos minister wojny.

Telegramy.

Zawieszenie gazety.

Warszawa 9. Generał-gubernator warszawski wydał postanowienie zawieszenia na czas 2 tygodni wychodzącej w Warszawie codziennej gazety rosyjskiej „Warszawskie Echo” za artykuł o aresztowaniu studentów uniwersytetu.

Sady przysięgłych w Królestwie.

Petersburg, 9. W komisji do spraw sądownictwa, kadet Czernosiłow wniosł mimochodem żądanie, ażeby sady przysięgłych zaprowadzone były także w Królestwie Polskim. Przedstawiciel ministerjum sprawiedliwości Lutze oświadczył, iż rząd nie jest obowiązany dawać wyjaśnień w sprawach, które zostały poruszone tylko mimochodem.

Komisja jednak uchwaliła formułę, w której między innymi wyrażono zostało życzenie, ażeby w Królestwie zaprowadzone zostały sady przysięgłych.

Bomby, dynamit.

Tyflis, 9 TAP. Szeregowcy będący na cmentarzu wykryli przypadkowo skład bomb, karabinów i przeszło 100 nabojęw dynamitowych.

Sprzeniewierzenie.

Poitawa, 9 TAP. W Konotopie zastrzelił się naczelnik biura pocztowego wskutek wykrycia w kasie jego oddziału braku 7000 rb.

Strzały do dyrektorów.

Baku, 9 TAP. Dwaj niewiadomi sprawcy zranili na Bobiejście śmiertelnie zarządzającego kopalnią Aramazd Dawida Argutju—ujanca. Podejrzecie pada na 2-ch nieprzyjętych do pracy robotników.

Zabójstwo.

Charków, 9 TAP. Wczoraj we wsi Sumka Osda zabiło na spacerze inspektora podatkowego.

W przededniu wojny.

Wiedeń 9. Odmową odpowiedź Serbji na przedstawienia austriackie w Belgradzie tutejsze kółka dyplomatyczne przypisują intrugom trzeciego mocarstwa. Wobec tego niebezpieczeństwo wojny wzrosło nieopomierle. Rozstrzygnięcia oczekiwać należy w ciągu bieżącego tygodnia.

Rządy: rosyjski, francuski, angielski i włoski zamierzają podobno raz jeszcze wystąpić w Wiedniu z interwencją pokojową. Według zapewnień jednak od miarodajnych, Austria stanowczo odrzuci wszelkie próby w tym kierunku.

Otrucie w szpitalu.

Berlin. W szpitalu profesora Virchow'a zachorowało 94 dowórczyń wśród objawów otrucia. Wdrożono najściślejse dochodzenie.

Zginęła książka słusarska od wyzwołu W. Si-radzkiego.

Pamiętajcie o Towarzystwie wpisów szkolnych.

S. Szczawiński
 w Częstochowie (obok Teatru)
Skład Win
DELIKATESÓW
 i towarów kolonialnych
 ogz. od 1878 r.

TELEFON Nr 6.

Poleca na nadchodzący post:
Ryby wędzone, Ryby solone, Ryby świeże, Nawągę, Sigi, Jesiotra, Minegi, Śledzie królewskie, Uliki i zwyczajne, Sardynki, Szproty, Homary, Auchovis i Marynaty z ryb i jarzyn. Kawior Astrachański i Amurski wybor-
 ny w smaku po rublu funt. **Masło** solone świeże. **Sery** znanych gatunków, **Maggi**
 znakomitą postną przyprawą do wszelkich zup i sosów. **Włoszczyznę suszoną. Śliwki**
 francuskie deserowe i owoce suszone. **Pierniki i Herbatniki. Pomar-**
zańce słodkie i Marsdarynki w wielkim wyborze, oraz
Oliwę Nicejską i Olej słonecznikowy.

KANTOR WYNAJMU
 Waret na gumach i bez gum,
 oraz landa, powozów, bryczek etc.
 W każdym czasie, na godziny, kursa i miesięcznie.
 Po cenach umiarkowanych.
KANTOR ul. Teatralna № 56, telefon № 246.
 1495—5—8 **J. KOSSOWSKI.**

Skład sukna i kortów
D. ZYSSER

Częstochowa, Aleja I № 2, wejście z cwojag rynku
 w podwórzu.

W wielkim wyborze poleca za sezon wiosenny i letni
 wszelkie materiały krajowe z najlepszych fabryk oraz angielskie
 i francuskie. Ceny bardzo przystępne. Polecając się łaskawym
 względem Sz. Publiczności **D. Zysser.**

Biuro pośrednictwa i zleceń
„RENOMETR”

w Częstochowie, III-cia Aleja № 50.
 Telefonu Nr. 133.

Przy najrozsądlejszym pośrednictwie i warunkach najdo-
 godniejszych załatwia i przeprowadza: sprzedaż, zamiany,
 dzierżawy, parcelacje majątków ziemskich oraz sprzedaż
 nieruchomości miejskiej, willi, zakładów przemysłowych,
 łań w Królestwie, jak Litwie, Rosji i zagranicą. Tamże
 wynajem różnych lokali.

„Arystokratyna”

Odmierzona na zosobrocznej wystawie lekarzy i przyrodników we
 Lwowie medalem złotym i dyplomem.

„Arystokratyna” działa przez swą zawartość węgla anty-
 septycznego i obżiwającego, już po krótkim użyciu — staje się pleć
 lśniąco białą i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.
 Płęgi, zwarszczały, węgry, złote plamy usuwa „Arystokratyna” po
 kilkorazowym użyciu.

Żądać w składkach aptecznych i aptekach.
 Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie
APTECZNYM
Wacława ORZEŁ
 w Częstochowie, III Aleja № 48.

FRANCUSKI POPULARNY ŚRODEK
 przeciw
CHRONICZNEJ
OBSTRUKCJI

Dosć: 2 pigułki wieczorem przed opoczynkiem.

Nie powoduje bólu w żołądku, ani mdłości, ani biegunki

Zawład Stolarski
JANA BŁASZCZYKOWSKIEGO
 Teatralną № 16 w Częstochowie,
 przyjmując roboty meblowe i budowlane,
 i gotowe na składzie dykty i for-
 niery. Ceny przystępne.

Motor naftowy
 o sile 3- koni do sprzedania.
 Aleksandrowska 20. 344—8—2

Magnet w dobrym stanie do sprzedania
 zaraz Krótka № 3. 347—7—4

OBIADY

od 15 marca r. b. w Schronieniu
 służących ul. Teatralna № 22, można
 dostać codziennie obiady w cenie od
 30 do 50 kop. Za świeżość i zdro-
 wotność potraw ręczy Zarząd.

4—1
 866
 Młoda osoba poszukuje zajęcia sklepowej
 lub bufetowej. Oferty w Administracji
 Gonca. 347—2—1

3—1
 865
 Sklep z mieszkaniami do wynajęcia od 1
 kwietnia, ul. Warszawska Nr. 51.

2—1

98
 Z czelem poleca się Szan. Klienteli
 II Aleja № 33 mieszka. 17.
Przyjmuję uczennice
 dżec.

ni roboty w zakresie powiaty we-
 domowych wozów wszelkiego posta-
 i wykończonych mistrzów podlegaj-
 i wykonawca pod kierunkiem wyk-
szycie sukien damskich
 przynajmniej
 kszyciel, damskiej i dziecięcej

Auzjelm

BIURO ARTYSTYCZNE

Nowo-otworzony
ZAKŁAD

Artystyczno-Fotograficzny
WACŁAWA WESOŁOWSKIEGO
 w CZĘSTOCHOWIE.
 Teatralna № 26, róg II-ej Alei
 Telefonu № 158.

Zakład wykonuje wszelkiego ro-
 dzaju roboty wchodzące w zakres
 nowoczesnej fotografii w nowym
 kierunku, po cenach przystępnych

Niania

z dobrymi świadectwami w starszym
 wieku, potrzebna od 1-go Kwietnia
 do dwójga dzieci: rocznego i 4-o let-
 niego. Pierwszeństwo mają umiejące
 czytać i szyc. Zgłaszać się do mie-
 szkania W-nych p. Wolskich na
 Rakowie, obok biura głównego, dom
 № 5, I piętro. 305—6—3

Zakład Ogrodniczy
S. JASTRZĘBSKIEGO
 Aleja № 16. Telefonu № 65
 w Częstochowie.

Na obecną porę zaopatrzonej w
 wszelkie nasiona kwiatowe, wa-
 rzywne i pastewne.
 Hjacenty i inne kwiaty kwitnące
 gustownie ubrane. Wielki wybór
 wieńców metalowych

DZIĘKUJĘ!
 powie każdy

któ wypisze ze składu **Markusa**
Maminera zegar toaletowy z samo-
 wniejącym cyferblatem, dającym moż-
 ność poznać godzinę w nocy, z wiel-
 kiem szlifowanym lustrem we wpa-
 nianem szlifowanym pudle, paryskiej
 roboty z delikatną i przyjemną dla
 ucha muzyką „symfonia”, grającą
 bardzo głośno i długo różne piękne
 i wesole melodie; walc, polki, ma-
 surki, krakowiaki, opory, pieśni na-
 rodowe i t. d.; z akompaniamentem
 fortepianu przy kościelnym dzwonie.
 Mając taki zegar można dostarczyć
 wiele przyjemności sobie, rodzinie i
 gościom.—Cena zamiast 20 rb. tylko
 5 rb. 40 kop. za przesyłkę 57 kop.
 Wysłaliśmy za zaliczeniem.
 Adres: Skład zegarów **MARKUSA**
KAMINER, Warszawa Grzybowska
 36—118. 298—3—2

Nauczyciel Tańców
 Ed. STOKOWSKI

zawiadamia, iż **rozpoczął** spe-
 cjalny kurs lekcyi **Mazura** oraz naj-
 nowszych tańców. Zapisy codziennie
 Aleja III № 71, lub Aleja I № 9.
DOB Restauran. 6—4

800
 Wynajęcia 2 morgi ogrodu owocowego
 i warzywnego, oraz do sprzedania 400
 korcy kartofli wyborowego gatunku. Wi-
 domość u właściciela, Wieluńska № 4.
 358

4—2
 Jest pokój do wynajęcia z oddzielnym wej-
 ściem, ul. Zielona № 6. 335—3—2

Nie
 potrzebna
 ostrzeżenia
 ani toczenia
 higieniczne
 i ekonomicz-
 nie wiecnie
 nowa
 bezpieczna
brzytwa

prybor „Gilet” z bezpłatnym dodat-
 kiem 1 paś do ostrości, 1 pudełko
 mydła, 1 pudełko pasty, 1 przed-
 lek, kompletny przybór z 6 przed-
 miotów, do dobrego i zupełnie bez-
 piecznego golenia tylko 1 rb. 85 k.,
 2 sat. 3 rb. 80 kop. Prezentka do
 4 sat. 40 kop. (za wybrzeje 65 kop.)
 Wysłać się na saliszeniem bez za-
 datku. Wyżsne przedstawicielstwo
 T wo „Alpaga” Warszawa 76.
 310 5—2

Koroner — korespondent z gruntowną znaj-
 omością rezyjskiego, polskiego i niemiec-
 kiego, obczany z buchalterją, potrzebny na
 prowincyi blisko Częstochowy. Tyko zdolni
 ludzie, rzeczywicie posiadający pomienione
 kwalifikacje i bardzo poważnie referen-
 szech zdolny wyosporując oferty z Gregor
 i Ska, Teatralna 24. Osobiste prosimy nie
 sghnaczać się. 312—3—3

Do sprzedania we wsi Wyczerpy Górne
 41 pół wioroty od Częstochowy przy stacji,
 wiołoci z Częstochowy do Mławca, gruntu
 móg 38 prętów 237 na którym są budynki
 murowane, mogą sprzedać w całości lub cz-
 ściowo, grunt dworski. Wiadomośc w Cz-
 stochowie u M. Zborowskiego Nowy Rynek
 Nr. 2. 317—3—3

Zgubiono.
 Idąc z Kolei Herbiskiej 5 b. m. zgubio-
 niono kopertę zawierającą paszport
 pruski na imię Louise Stlinkert, oraz
 metryki i 4 fotografie. Łaskawy
 znalazca zechce łakową za wynagro-
 dzeniem zwrócić pod adres M. L.
 Helmana, Stary Rynek 29.

Fortepian
 Maleckiego, nowy do sprzedania za
 pół ceny. Dąbrowa, stacja W. W.
 u szwajcara. 361—1—1

Lokal do wynajęcia
 od 1 Lipca r. b. składający się z
 6-ciu pokoi i kuchni, może być na
 każdy handel lub restaurację w Za-
 wierciu, ulica Pilecka domu № 9.
 Wiadomośc u właściciela.
 309

3—1
Bilardy dwa do sprzedania w dobrym sta-
 nie, kredens i dwa bufety, cena przy-
 stępna. Wiadomośc ul. Mała 28.
 368

2—1
Osoba 37 letnie znająca się na gospodar-
 stwie i prawowaniu bielizny poszukuje
 miejsca, w miejscu lub na wyjazd, od kwio-
 tnia lub zaraz. Wiadomośc w pralni Ogro-
 dowa № 6. 383 1 1

2—1
Dwa pomieszczenia na skład. Teatralna
 Nr. 6. 386—2—1

3—2
Pudełki prawdziwo białe i ładne są do
 sprzedania, ul. Krakowska Nr. 24 w
 podwórzu na prawo. 384—1—1

2—2
Zdolina szwacza sukien i bielizny
 poszukuje zajęcia w domach prywatnych.
 Oferty w Administracji Gonca dia Jadwigi,
 306

Zawiercie
 do wynajęcia od 20 kwietnia now. st. r. b.
 sklep i 5 pokoi. Wspomniany lokal od 5-ju
 lat jest zajmowany przez p. Jana Głowczyń-
 skiego na restaurację III rzędu, ul. Sower-
 ska Nr. 22. Wiadomośc u rzędy domu.
 371 3—1

3—1
Od 1 kwietnia, mieszkanie 2 pokoje z
 kuchnią tania do wynajęcia, może być sta-
 nia, gara na parze, sauna i wozownia, przy
 ulicy Nowej 4-36. 238 12—3

3—2
Potrzebuję zaraz Subjektka do handlu ko-
 lonialno spożywczego. Wiadomośc w Ad-
 ministracji Gonca. 349—3—2

3—2
Jest do wynajęcia sklep rzemieślniczy ul. Sw
 Barbary Nr. 41. 333—3—2

2—2
Płaco sprzedam tania. Centralna róg Ze-
 laznej. Pomoraki.